

METODSTÖD DELTAGARINKLUDERING

INLEDNING

Projekten Lumena och Conecto är en satsning för en öppen, jämställd, jämlik och mer inkluderande region. Projekten drivs av sju samordningsförbund i Stockholm län under åren 2023 – 2027 och medfinansieras av Europeiska socialfonden. Projekten bedrivs inom det arbetsmarknadspolitiska området och erbjuder både individuellt stöd för att komma ut i arbete eller studier och kompetensutveckling för anställda. En central del av projektets utvecklingsarbete har varit att stärka inflytande och skapa strukturer där deltagares erfarenheter och förbättringsförslag ska nå beslutsfattare och kunna bidra till verksamhetsutveckling på lokal, regional och nationell nivå.

Vi möter många som av olika skäl hamnat utanför arbete och studier. Många av de mest debatterade samhällsfrågorna idag, som gängkriminalitet, psykisk ohälsa, och utanförskap, har tydliga kopplingar till att misslyckas i skolan och att inte komma in på arbetsmarknaden.

När vi pratar om hur vi ska göra så att fler ska komma in på arbetsmarknaden så är de som själva berörs sällan en del av dialogen. Att många känner ett utanförskap riskerar att få stora negativa konsekvenser för vårt samhälle, demokratin och tilltron till systemet. Vi vill bidra till att bryta den negativa trenden.

I Lumena Conecto har vi jobbat med att skapa forum där de som har egenerfarenhet av att stå utanför arbete och studier själva har fått definiera vilka samhällsfrågor de tycker är viktigast och vilka lösningar som behövs för att undanröja hinder för arbetsmarknadsetablering och delaktighet.

Av Lumenas projektansökan framgår att ett tydligt inkluderingsperspektiv skulle vara en uttalad del av projektet. Mänskliga rättigheter och ett inkluderande förhållningssätt skulle vara en självklar del av projektets styrning och ledning och synas tydligt i planeringen av projektets aktiviteter.

I styrgruppen för projektet fastställdes att det övergripande syftet för arbetet med deltagarinkludering var att tillsammans med våra deltagare arbeta för ökad inkludering, makt och inflytande på alla nivåer inom projekten och i samhället i stort. Målet för arbetet med deltagarinkludering var att öka inkluderingskompetensen hos alla parter som deltar i projekten och ta fram och implementera en modell för delaktighet och inkludering.

I det här metodstödet delar vi med oss av våra erfarenheter och de arbetssätt och material som vi använt oss av med förhoppningen att det kan underlätta för verksamheter som vill utveckla sitt arbete.

Om vi ska lyckas skapa ett mer inkluderande samhälle så behövs alla röster.

Ett bra sätt för oss att komma igång vara att ta hjälp och inspiration av experter på området

Vi har samarbetat med organisationen Youth 2030 Movement för att utveckla en modell för deltagarinflytande som fungerar i vår kontext. Samarbetet med Youth 2030 Movement har varit väldigt givande och lärorikt. De har bidragit med värdefullt stöd i arbetet med att utveckla projektens arbete för delaktighet och inkludering och utvecklandet av konkreta verktyg för att skapa inkluderande möten där deltagare med egnerfarenhet av att stå utanför arbete och studier och politiker och beslutsfattare har kunnat mötas i ögonhöjd. Mycket av det material vi har använt oss och tipsar om i det här metodstödet har de generöst delat med sig av.

Youth 2030 Movement är en medlemsstyrd ideell förening som bildades 2019. Rörelsen består av demokratiexperter, unga ledare, barnrättskämpar och allierade vuxna och bildades som ett svar på ökat utanförskap och polarisering där vissa röster hörs och andras inte. De arbetar utifrån mål uppsatta av unga, regeringens ungdomspolitiska mål, FN:s konvention om barnets rättigheter och Agenda 2030. Youth 2030 Movement stöttar kommuner, myndigheter och civilsamhället i sitt arbete att inkludera och föra dialog med unga. De arbetar utifrån teoretiska grunder för processer och metoder som fokuserar på synen på barn och unga samt synen på makt. De arrangerar sammanhang där unga kan lyfta sina perspektiv och förslag, och hjälper beslutsfattare och andra vuxna att förstå och tillgodose ungas behov och rättigheter. Youth 2030 Movement har stor erfarenhet av att mobilisera unga och samtidigt skapa förutsättningar för inflytande och delaktighet att bli på riktigt. Varje år utbildar de cirka 3 500 beslutsfattare och stärker över 2 000 unga genom deras aktiviteter.

Målet för samarbetet har varit att utforska och testa flera strategier för att stärka deltagares inkludering. Målsättningen har också varit att skapa en inkluderande och öppen miljö där deltagare aktivt kan bidra till beslutsprocesser och påverka projektets utveckling.

Begrepp

Begrepp som delaktighet och inkludering kan vara ord som man kan behöva ta fram en gemensam förståelse för. Vad betyder det i vår kontext? Vilka ska vara delaktiga och vilka sitter på makten att ge utrymme för delaktighet i de olika sammanhangen vi befinner oss i? Det kan vara hjälpsamt att titta på olika delaktighetsmodeller som kan både skapa en gemensam grund för begreppens betydelse men också klargöra vilken nivå av delaktighet som man försöker uppnå och hur man kan veta att det målet är nått.

Utöver den delaktighetsmodell som vi valde att använda oss av för möten som finns beskrivet närmare längre fram i metodstödet har vi även arbetat med följande modeller:

- Harts delaktighetsstege som tagits fram i samarbete med Unicef som sedan även inspirerade till Shiers delaktighetsmodell.

De finns bägge med som bilagor.

Utöver det har vi haft nytta av följande begreppsdefinitioner som vi använt oss av:

Deltagare

Den största gemensamma nämnaren för den målgrupp som främst berörts av projektens arbete med delaktighet och inkludering är att de varit deltagare i arbetsmarknadsprojektet Lumena och därmed har en egen erfarenhet att så utanför arbete/studier. Vi har därför valt att använda oss av begreppet "deltagare". En deltagare kan vara vem som helst under dessa omständigheter, du eller jag, en anhörig, vän eller partner. En annan gemensam nämnare för många av våra deltagare är erfarenheter av att inte få rätt stöd och bemötande, inte tas på allvar och att uteslutas från många rum och möjligheter.

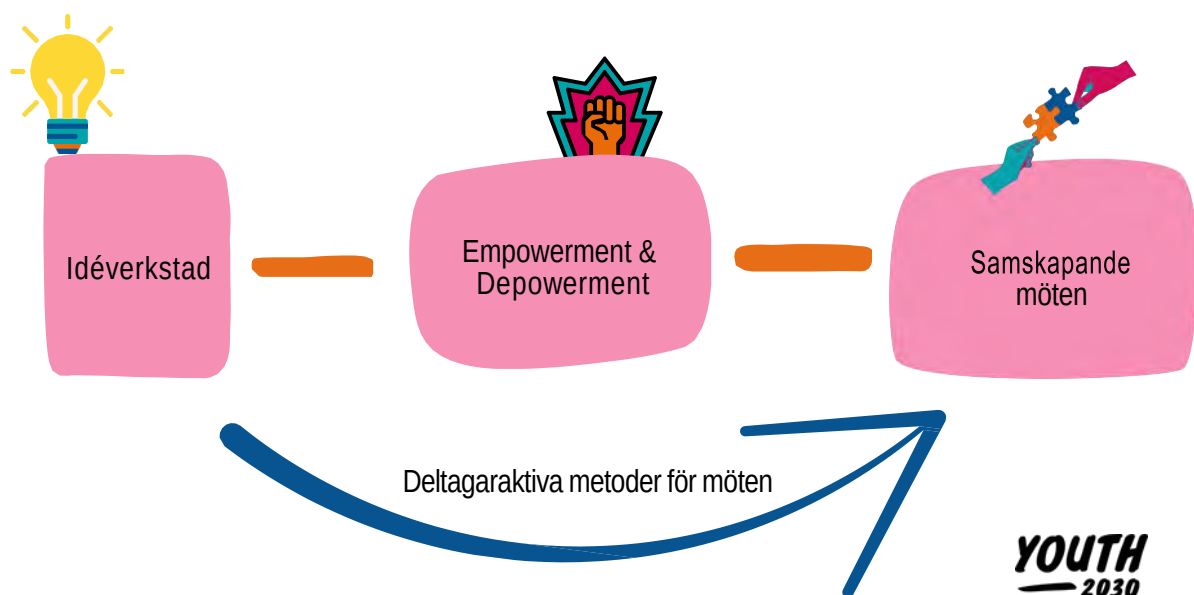
Beslutsfattare

De viktigaste frågorna och teman som deltagare har adresserat i arbetet med delaktighet och inkludering berör politikområden och verksamhetsområden på både lokal, regional och nationell nivå. Till våra samskapande möten har vi bjudit in politiker som är verksamma på samtliga dessa nivåer. Det har också rört sig om chefer eller andra nyckelfunktioner som exempelvis tjänstepersoner, samordnare eller verksamhetsutvecklare hos samordningsförbunden, deras medlemmar (Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, region och kommun) och deras samarbetspartners (ex. civilsamhällsaktörer) som har möjlighet att på olika sätt påverka organisationerna och deras verksamhet. Alla kanske inte ser sig själva som "beslutsfattare" men vi har tänkt att alla dessa funktioner i någon mening har möjlighet att påverka graden av delaktighet och inflytande på individ- organisations- och samhällsnivå.

Vi valde att använda oss av den modell som Youth 2030 tagit fram för deltagarinkludering av unga. Vi har utökat den teoretiska grunden och utgått från fler maktstrukturer, normer och diskrimineringsgrunder än de som kan kopplas direkt till ålder med särskilt fokus på de diskrimineringsgrunder man kan möta kopplat till etablering på arbetsmarknaden.

Även om Youth 2030 Movement fokuserar på unga så var vår bedömning att deras erfarenheter, praktiska verktyg och arbetssätt för inkludering kunde tillämpas på en bredare målgrupp. De arbetssätt som används kan appliceras på alla grupper som står långt från makten.

Modell för delaktighet och inkludering

Idéverkstad

Ett första steg i processen var att deltagarna tillsammans i grupp fick definiera de samhällsfrågor som var viktigast för dem i en så kallad idéverkstad. Idéverkstäder har som utgångspunkt att deltagarna ska sätta agendan för resterande process. Det är deltagarnas svar som avgör ämne och riktning för samtalet. Idéverkstäder är en metod som behöver designas och anpassas inför varje ny träff. Deltagare är ingen homogen grupp, där är det viktigt att anpassa nivån på en idéverkstad utefter vilka som kommer att vara i rummet. Idéverkstäder innehåller lättillgängliga och kreativa övningar som ger deltagarna möjlighet att dela med sig av sina tankar och åsikter. Övningarna är designade för att stimulera diskussion och ge utrymme åt olika perspektiv och erfarenheter samt deltagares egna förslag på lösningar. En processledare ställer öppna frågor till deltagarna. Verkstäderna har varit avsedda att inspirera och motivera deltagare att engagera sig aktivt i projektets beslutsprocesser och för att säkerställa verkligt och meningsfullt inflytande.

Empowerment och Depowerment

nästa steg bjöds beslutsfattare in till dialog för att samskapa lösningsförslag kring de valda samhällsutmaningarna. För att deltagare och beslutsfattare ska kunna mötas i ögonhöjd så jobbar man även med maktutjämnande aktiviteter genom "empowerment" för deltagare och "depowerment" för beslutsfattare. Det betyder inte att ta ifrån någon makt - utan att lyfta fram formella och informella maktstrukturer och hur de kan ta sig form. Deltagare och beslutsfattare har utbildats separat för att sedan mötas i de samskapande aktiviteterna. Syftet är att skapa en förståelse för varför det är viktigt att jobba med inflytande och delaktighet, vad ens egen roll kan vara i det arbetet och att skapa en tillit till processen och varandra. Som utgångspunkt för både empowerment och depowerment har vi bland annat pratat om normer, diskrimineringsgrunder, mänskliga rättigheter, lagar och regler, olika sätt att utöva makt och synliggjort exempel på hur maktstrukturer och rättigheter vuxit fram genom olika gruppers engagemang.

Samskapande möten

De samskapande mötena är en längre workshop där deltagare och beslutsfattare tillsammans skapar lösningar på deltagarnas identifierade utmaningar. Målet med mötet är tudelat - dels att samskapa konkreta lösningsförslag som är realistiska och relevanta för deltagare och dels att bygga relationer mellan deltagare och beslutsfattare på plats. De idéer som framkommit under mötet behöver bedömas och prioriteras och det behöver tas fram en plan för genomförande, uppföljning och återkoppling.

Deltagaraktiva metoder

I både idéverkstäder och samskapande möten har vi använt oss av olika processledningsverktyg och deltagaraktiva metoder där de medverkande har fått jobba med att skriva, rita, prata, tänka tillsammans. Exempel på övningar som används är bland andra 4 hörn, problemträd och dialogcafé. Som stöd för genomförandet av mötet har vi ofta använt oss av briefers, självledarkort och workshopkartor som vi utvecklat vidare med inspiration av material som Youth 2030 Movement delat med sig av från tidigare genomförda möten.

"Jag ser fram emot mötena varje gång. Att få gå in i en expertroll, att få träffa andra deltagare att umgås med och att träffa projektpersonalen.

Deltagare

Vilka övriga aktiviteter har vi jobbat med?

Ambassadörskap

Ett sätt att ta till vara på våra deltagares kunskap har vi bland annat rekryterat det vi kallar för ambassadörer i projektet. Det innebär att de är med och representerar deltagarperspektivet i olika aktiviteter. Med de egna erfarenheterna som grund har de stöttat projektet i vad som fungerar och hur myndigheter, kommuner och hälso- och sjukvård kan förbättra bland annat samordnat stöd.

Intervjuer

Vi har erbjudit deltagare att få bli intervjuade och fritt berätta om sitt liv innan, under och efter projektiden. Det går också bra att själv skriva sin egen berättelse och få den publicerad. Även där värdesätter vi expertkunskapen som blir kompletterande kunskap till den forskning och de deltagarenkäter som görs i projektet. Deltagarberättelser har publicerats på hemsidan och i sociala medier där de bland annat tillfrågas om vägen till arbete och studier men också vägen till en meningsfull vardag och självförsörjning.

Utvecklingsgrupp och referensgrupper

Projektet har haft en så kallad utvecklingsgrupp med fokus på deltagarinflytande och egenmakt, som består av anställda i projektet men där även deltagare medverkat och bidragit med sin expertkunskap. Flera deltagare har på eget initiativ ingått i olika referensgrupper för att löpande lämna input på hur projektet kan utveckla arbetet med deltagarinkludering och utforma de mötesforum där deltagare bjudits in.

Några av de reflektioner som framkommit i dessa forum under projektiden är att deltagarinkluderingsarbetet ger energi och påfyllning för både deltagare och projektpersonal.

Den egna erfarenheten är en kraftfull nyckel för att öppna upp ett samtal där svåra och viktiga saker kan delas och där de individuella erfarenheterna smälter samman till en gemensam beskrivning av ett system som inte möter upp individer i tid, när de är som mest utsatta och behöver hjälp eller ännu hellre innan det behöver gå så långt. Samtalen har gett en känsla av att man inte är ensam och i de samlade erfarenheterna så blir bristerna i systemet tydliga men också vad som skulle behövas för att fler skulle bli inkluderade i arbets- och samhällsliv, och hur psykisk ohälsa, stigma, utanförskap och suicid skulle kunna minskas. Det som också blivit väldigt tydligt är hur viktiga medarbetarnas arbete är, hur stor skillnad stödet faktiskt gör och att det i många fall leder till ett helt annat liv.

Ni får deltagare att känna sig uppskattade. När vi bidrar med åsikter så tar ni in det och bygger vidare på det. Ni tar in feedback. Vad behövs? Vad kan vi göra bättre? Det finns ett flöde som man kan bygga på hela tiden.

Arvode

Det har funnits avsatta medel för att arvodera deltagare för de möten där de bidrar med sin expertis och sina erfarenheter. Deltagare har arvoderats för sitt arbete på samma nivå som det arvode styrelsemedlemmar i samordningsförbundens styrelser får och utbetalningen har gått genom kommunens befintliga rutiner för arvordering. Det har gjorts ett arbete för att undersöka hur arvodesutbetalningar påverkar olika former av ersättningar och i vissa fall så har deltagare inte kunnat ta emot arvode, som till exempel om man får ekonomiskt bistånd, där en arvodesutbetalning enbart skulle innebära att motsvarande summa dras av från utbetalningen.

Deltagare har lyft att arvodet har varit en betydelsefull del av projektets inkluderingsarbete. Det har inte bara inneburit ekonomiskt stöd där många upplever en ekonomisk ansträngd situation. Det har också bidragit till en bra känsla med symbolvärdet att deras tid och engagemang värderas.

Man känner sig inte utnyttjad. Det blir en bättre balans än om det är bara politiker och beslutsfattare som får betalt av sin tid.

Deltagare

Vad säger projektpersonalen?

När vi ställt frågan till projektpersonalen om vilka förutsättningar/mandat de skulle behöva för att kunna fortsätta jobba med deltagandeinflytande konkret i vardagen framåt så är det framför allt följande faktorer som lyfts fram.

- Organisatoriska förutsättningar där deltagarinkludering ses som en del av uppdraget.
- Tid och resurser och fokus på fortsatt utvecklingsarbete.
- Ledning och styrning så att det finns ett systematiskt arbetssätt med rutiner och uppföljning så att det inte blir personberoende.
- Fortsatt fokus på kunskap och forskning om brukarinflytande
- Ett fortsatt arbete med kommunikation och kanaler för att nå målgruppen, tillgängliggöra information om träffar kring deltagarinkludering
- Fortsatt fokus på samverkan med övriga aktörer

När det gäller modellen som tagits fram så föreslår projektpersonalen att den borde spridas och testas även i den ordinarie verksamheten med särskilt fokus på alliansskapande arbete och det vi faktiskt kan påverka tillsammans som exempelvis att samplanera mellan myndigheter och andra aktörer för att bryta stuprör. Ett fortsatt utvecklingsområde är att skapa processer som ger möjlighet att utveckla och testa nya idéer och skapa mötesplatser där alla ges möjlighet till inkludering.

Tips från Youth 2030 Movement för att inkludera deltagare i beslutande rum

Youth 2030 Movement har delat med sig av viktiga aspekter att ta med sig i ett utvecklingsarbete för att inkludera deltagare i beslutande rum.

1 Deltagare sätter agendan

- Vilka frågor VILL deltagare vara med och prata om?
- Hur vill de vara med?
- Arvodering?
- Hur länge har man uppdraget?
- Vilka får vara med?
- Utbildning och empowerment
- Separatistiska förberedelser som leds av en allierad person

2 Samskapande

- Vad innebär samskapande för oss?
 - Spelregler
 - Roller
- En grupp deltagare, inte en eller några enstaka
- Vilka frågor VILL deltagarna vara med och prata om?
- Hedrar de frågorna – att inte de nyckelpersoner/beslutsfattare som deltar i mötet har beslutat i förväg
- Depowerment – Hur är man en allierad person?

3 Tydliga förväntningar

- Tydlig uppdragsbeskrivning
- Mandat
- Vad förväntas av dem? Vad kan de förvänta sig av resten av gruppen?

“

Jag tyckte det var kul att träffa nya människor, att man fick se att det är andra som fått gå igenom samma saker inom arbetslivet/skola. Det får en att må bättre, att man inte är själv i det.

Deltagare

Erfarenheter och lärdomar

Här presenteras i korthet några av de erfarenheter och lärdomar vi tagit med oss från arbetet med delaktighet och inkludering.

Att låta deltagarna själva definiera vad som är de viktigaste frågorna för dem

Ofta är vi duktiga på att göra antaganden om vad som är relevant ur ett deltagarperspektiv. Vi förbereder ofta teman och riktade frågeställningar i samband med att vi ska möta deltagare. I det här arbetet har vi fått jobba med oss själva i att ha en mycket mer förutsättningslös ingång i dialogen och låta deltagarna få ett mycket större utrymme i att utforma problembeskrivningen, de viktigaste frågorna och lösningförslagen. Det har öppnat upp för en rak, öppen, konstruktiv och bred dialog som gått rakt in i oss. Det har bitvis varit frustrerade när bristerna i systemet blir beskrivna på ett sådant sätt att de personliga konsekvenserna blir så smärtsamt tydliga men har gett oss otroligt mycket bra input i projektarbetet där känslan av samhörighet och en gemensam vilja att förändra systemet till det bättre har gett mycket inspiration energi och drivkraft i projektarbetet.

De som medverkar är "rätt" personer och det finns möjlighet att göra skillnad på olika plan

Att ha som utgångspunkt att alla medverkande i mötet kommer med olika perspektiv och expertkunskaper som berikar dialogen och som visar på att vi kanske har mer gemensamt med andra människor än vad vi tror. När vi utgår från vad som förenar oss på ett mänskligt plan så händer det saker i oss. Det kan vara egen erfarenheter och kompetens som vi fått med oss från yrkeslivet men också från andra roller som exempelvis inom civilsamhället, föreningslivet, olika intresseorganisationer eller som fritidspolitiker. Det kan finnas fler ingångar tills samhällsutveckling. Även om vi inte har mandat eller möjlighet att göra något i vår yrkesroll så kanske det finns något annat man kan göra som medborgare och medmänniska. Det här perspektivet har bidragit till att vi lyckats skapa ett inkluderande, bjussigt och kreativt forum.

Att våga köra

Något vi hade med oss när vi gick in i arbetet är att vi ofta möter deltagare som har olika funktionsvariationer som kan ha behov av olika anpassningar i ett möte. Vi har tidigare erfarenheter av det kan ibland begränsa oss i planeringen av aktiviteter där deltagare ska bjudas in för att redan på förhand fastnar i att det blir övermäktigt att försöka möta alla behov av förberedelser och anpassningar som vi föreställer oss att målgruppen har. Vår lärdom i det här arbetet är att det överlag gått väldigt bra att jobba tillsammans i de mötesforum vi haft.

Utvecklingsområden

Några utvecklingsområden som vi definierat.

Svårigheter med att rekrytera beslutsfattare till de samskapande mötena

Den kategori av beslutsfattare som vi har haft svårast att nå är politiker på den högsta nationella nivån men vi har även haft svårt att få representation från chefer hos samarbetspartners och från samordningsförbundens beredningsgrupper och styrelser. Det har varit ett uttalat önskemål från våra deltagare att höga politiker på nyckelpositioner så som ministerposter och riksdagspolitiker som är verksamma inom berörda politikområden ska bjudas in men än så länge har vi trots utskickade inbjudningar inte lyckats få medverkan från politiker på nationell nivå. Det har alltså funnits stort intresse från deltagarnas sida som är så glada över att få ett forum men ett svalare intresse hos organisationerna att ta emot feedback från deltagare och arbeta vidare med lösningsförslagen som tagits fram. I de fall där beslutsfattare tagit med sig förslagen till sina respektive hemmaorganisationer för vidare arbete så har än så länge igen återkoppling skett. För att få till loopen hela vägen så tror vi att det skulle behövas ytterligare utvecklingsarbete och delvis nya samarbetsstrukturer där deltagare och beslutsfattare gemensamt kan ta förslagen vidare för test och genomförande. Där finns konkreta exempel på arbetsmodeller som skulle kunna testas vidare.

Det går att påverka mer än vi ofta tror

En invändning som vi ofta fått till oss under arbetets gång är att det finns en föreställning om att det deltagare kommer ta upp berör regelverk och lagstiftning som berör övergripande nationella frågor och lagstiftning som är svåra att påverka i närtid. Dock har vi under arbetets gång fått många konkreta förslag som redan idag skulle kunna genomföras och kan ge påverkan på både lokal, regional och nationell nivå. Många av de medskick som vi fått handlar om bemötandefrågor som går att påverka i varje enskilt möte. Att bemötas som en människa, att bli sedd, hörd och lyssnad på och att det ska finnas kompetens för att bemöta personer som har neuropsykiatriska diagnoser som ADHD och autism. I de aktiviteter som vi genomfört i projektet har vi sett att det har funnits ett egenvärde i att deltagare upplevt att det funnits ett intresse för deras berättelser och förslag för hur systemet skulle kunna förbättrats. Forumen där beslutsfattare och deltagare har kunnat mötas och ta del av varandras perspektiv har upplevts som viktiga i sig själva men det finns också en stark önskan om att det ska ske en förändring utifrån de tydliga och konkreta förändringsförslag som finns.

Prata med oss som att vi är människor.

Deltagarcitat

Tips och material

På kommande sidor delar vi med oss av tips och exempel på material mer information finns även på www.lumenaconecto.se

- ♦ Inbjudningar - Vi har jobbat med att ta fram inbjudningar i verktyget Canva. Vi har varit noga med att inte göra något urval på förhand om vem vi tror kan/vill delta utan de har gått ut till alla.
- ♦ Kontaktperson - Det har varit bra att ha en namngiven kontaktperson att vända sig till som har kunnat ge ett personligt svar när man tackat ja och vid behov har kunnat ge kompletterande information och kunnat vara tillgänglig om man inte hittat till angiven lokal etc. På så vis har vi också byggt upp en "deltagarbank" som kontinuerligt fått information om våra aktiviteter och erbjudanden.
- Mat, snacks och dricka - Att bjuda på något att äta och dricka har definitivt skapat ett mervärde och gett en bra inramning möten som känts trevliga och bjussiga. Underskatta inte betydelsen av att kunna mötas i ögonhöjd genom att sitta och äta pizza eller fika ihop.

Tveka inte att höra av er om det är något ni undrar över eller vill bolla johanna.thagemark@huddinge.se

Exempel intervjuguide

Livssituation innan projektet samt bakgrund
"Berätta kort om dig själv" Valfritt vad hen vill dela

Livssituation innan projektet, ex avseende

- Ekonomi
- Arbete/studier
- Sysselsättning/fritid
- Boendesituation
- Vård
- Kontakt med myndigheter
- Samordnat stöd
- Familjesituation/nätverk
- Mående (psykiskt/fysiskt)

Vilka möjligheter upplevde du att du hade att påverka ditt eget liv?

Vilka rättigheter visste du att du hade?

Kände du dig lyssnad på/sedd/hörd av de som du sökte stöd av eller de som skulle uppsöka dig /Hur har du blivit bemött tidigare från myndigheter/vård/kommun?

Hur kom du med i projektet?

Livssituation efter projektet

Ex avseende

- Ekonomi
- Arbete/studier
- Sysselsättning/fritid
- Boendesituation
- Vård
- Kontakt med myndigheter
- Samordnat stöd
- Familjesituation/nätverk

Vilka möjligheter anser du att du har att påverka ditt liv idag?

Har du fått mer kunskap om dina egna rättigheter efter/under projekttiden?

Har du känt dig lyssnad på/sedd/hörd av de som du fått stöd av i projektet?

Har du fått kunskap i hur du kan förbättra ditt mående/har du fått mer kunskap om vad som påverkar/är viktigt för ditt mående?

Hur mår du efter projektet?

Hur ser du på framtiden jämfört med innan projektet?

Exempel intervjuguide forts.

Känner du att det finns en tydlig plan framåt?

- Långsiktigt tänk och uppfångad i ordinarie verksamhet
- Få och behålla ett arbete
- Studier eller anpassade studier
- Fortsatt samordnat stöd

Finns det någon avgörande händelse eller situation som har varit avgörande för dig i projektet?

Vad skulle projektet kunna förbättra? (Ris och ros)

Harts delaktighetsstege

Delaktighetsnivå

Nivå 5

Brukare delar makt och ansvar över beslutsfattande

Nivå 4

Brukare involveras i beslutsfattande processer

Nivå 3

Brukares åsikter och synpunkter beaktas

Nivå 2

Brukare får stöd i att uttrycka sina åsikter och synpunkter

Nivå 1

Brukare blir lyssnade till

Attityd/inställning

Är jag beredd att dela inflytande och ansvar med brukare?

Är jag beredd att låta brukare delta i mina beslutsfattande processer?

Är jag beredd att beakta brukares åsikter och synpunkter?

Är jag beredd att stödja brukare att uttrycka sina åsikter och synpunkter?

Är jag beredd att lyssna på brukare?

Möjligheter/rutiner

Finns rutiner som möjliggör för brukare och personal att dela inflytande och ansvar över beslut?

Finns rutiner som möjliggör för brukare att delta i beslutsfattande processer?

Möjliggör den beslutsfattande processen att brukares åsikter och synpunkter beaktas?

Har jag tillgång till aktiviteter och metoder som stödjer brukare att uttrycka åsikter och synpunkter?

Arbetar jag på ett sätt som möjliggör att brukare blir lyssnade till?

Skyldigheter

Är det ett policykrav att brukare och personal delar inflytande och ansvar över beslut?

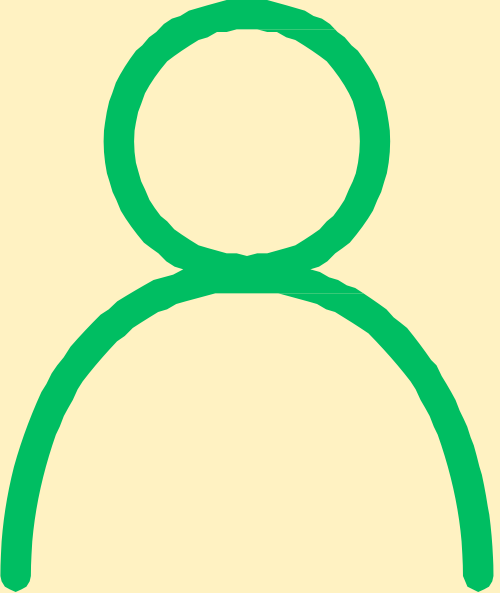
Är det ett policykrav att brukare ska vara involverade i beslutsfattande processer?

Är det ett policykrav att brukares åsikter och synpunkter ska vägas in i beslutsfattande?

Är det ett policykrav att brukare ska ges stöd i att uttrycka sina åsikter och sina synpunkter?

Är det ett policykrav att brukare ska bli lyssnade till?

Shiers delaktighetsmodell

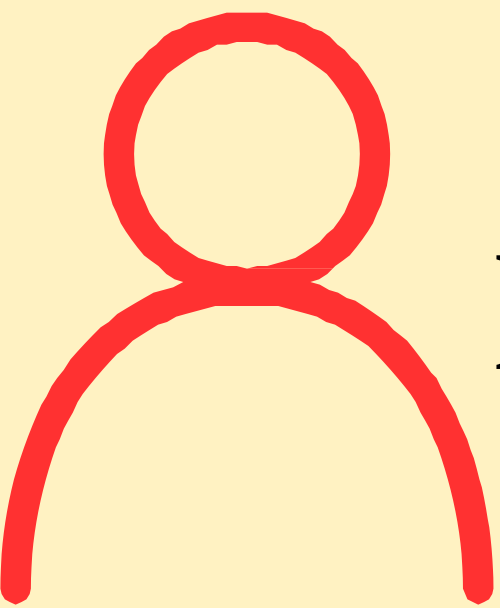
JA

4 horn

IBLAND

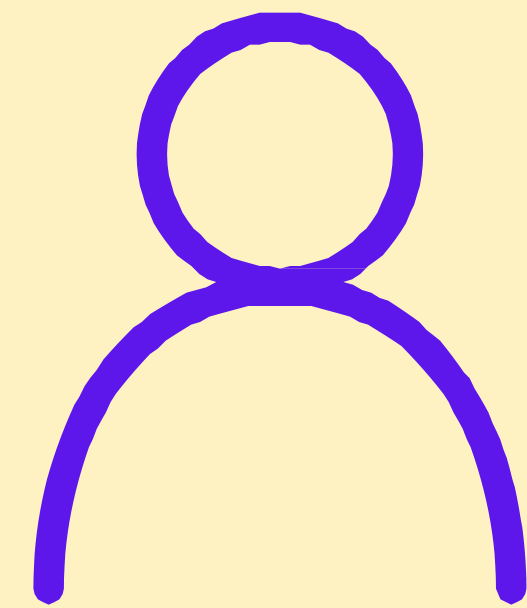

Jag tycker min åsikt är viktig

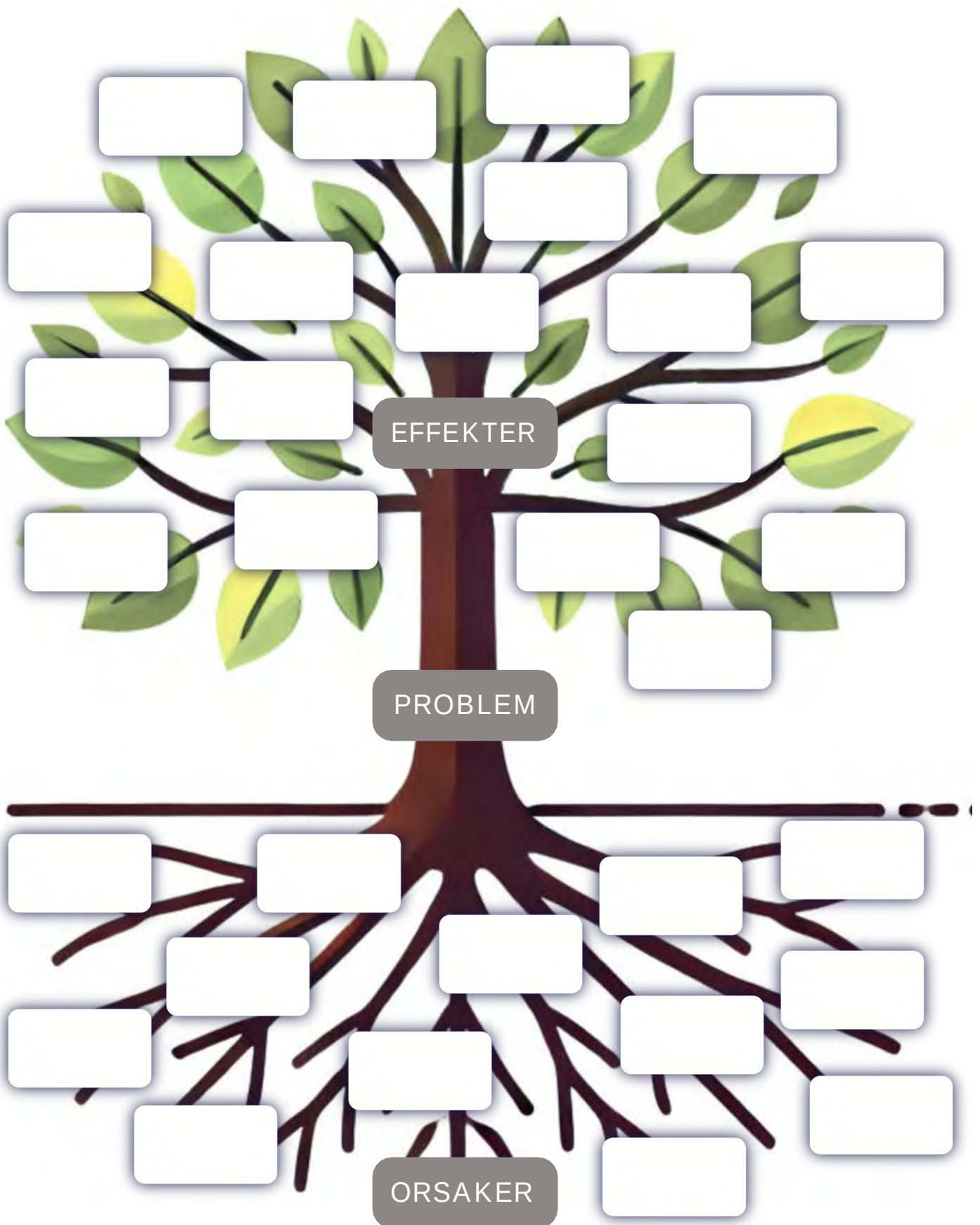

NEJ

JAG VILL SVARA
NÅGOT HELT ANNAT

PROBLEMTRÄD

Rötterna i trädet representerar ett problems grundorsaker, medan kronan representerar dess effekter.

workshopkarta

1 hej!

2 utmaning

3 orsaker och konsekvenser

5 gemensamma nämnare

4 snabba lösningar

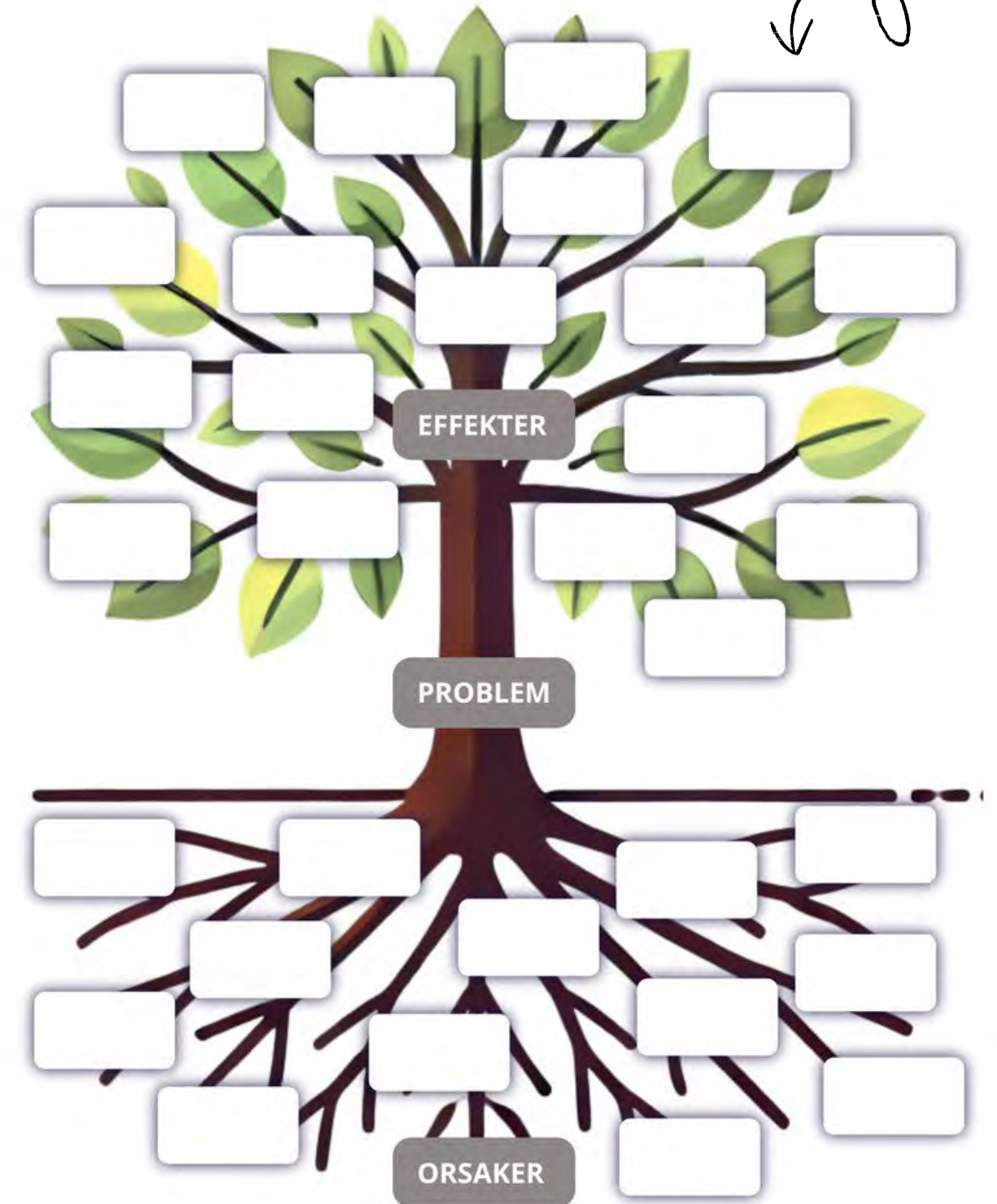
6 er idé

Beskriv er idé

Vilka ska vara med? personer/ roller behövs

Vad behöver göras? vad kan vara nästa steg?

Vad behövs? vilka förändringar ska ske? förhållningssätt, bemötande, pengar, lokaler, tid etc.

välkomna! ex. självledarkort

Det här är er guide för det samskapande mötet vi ska ha tillsammans

Processen ni ska göra styrs av kartan ni har framför er - och för varje steg i kartan finns det en sida med instruktioner.

Ni har också hjälp av bordsvärdarna som ni kan fråga om ni inte förstår instruktionerna, kör fast, tycker det är för enkelt eller har något ni vill bolla!

Nu kör vi!

Hej!

Gruppens första uppgift är att lära känna varandra. Börja med att gå laget runt och presentera er. Skriv samtidigt ner era namn i den rutan på arbetsbladet där det står HEJ!

Presentera er med namn och er bästa smak på glass!

Är ni snabba och får tid över? Försök se om ni kan hitta 1 gemensam nämnare i gruppen, alltså 1 sak som ni alla har gemensamt (kanske är ni alla storasyskon, tog bussen hit idag eller tycker stranger things är världens bästa TV-serie?)

Tips från coachen!

Välj några stycken i gruppen som turas om att ha lite koll på tiden vid varje steg. Er facilitatör kommer också hjälpa till - men ibland är det bra med extra ögon.

Glöm inte att skriva ner och dokumentera alla smarta tankar och idéer ni har på hackathonkartan.

utmaning

Nu ska ni i gruppen lära känna er utmaning.

på Bordet finns det papper med fem olika rubriker. Det är de utmaningar ni kan välja mellan. Läs igenom de i gruppen och bestäm er för den utmaning ni helst vill arbeta vidare med.

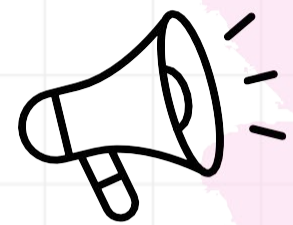
Tips från coachen!

Vad är era spontana tankar? Känner ni igen er i beskrivningen av utmaningen? vill ni lägga till eller utveckla något?

orsaker och konsekvenser

Ni ska nu tillsammans fördjupa er bild av utmaningen.
Prata i gruppen om er utmaning och fundera ut (minst) tre orsaker till varför utmaningen finns och (minst) tre konsekvenser (EFFEKTER) som blir för att den finns.
skriv in i problemträdet.

Tips från coachen!

Tänk både stort och smått

Vad finns det för orsaker och konsekvenser som har med hela samhället att göra?

Vilka konsekvenser drabbar individer? Vad leder det till?

snabba lösningar

Ni ska nu brainstorma fram lösningar på er utmaning!

börja spåna och skriv ner lösninarna! Sätt en gemensam timer på fem minuter, och sätt igång att skriva. Skaka loss och tänk fritt! hellre många idéer än perfekta! Ni kommer kanske inte hitta en lösning som löser allt som har med utmaningen att göra - men även en lösning som rör en del av utmaningen är viktig!

Tips från coachen!

Tänk på olika situationer, platser och grupper.

Vad skulle din kompis föreslå?

Våga tänk galet!

gemensamma nämnare

Nu är det dags för er som grupp att hitta teman och gemensamma nämnare. Gruppera de lösningar som liknar varandra eller som ni tycker hör ihop på något sätt.

Tips från coachen!

en gemensam nämnare kan till exempel vara vem lösningen riktar sig mot (kommunen, skolan, myndigheter)
hur/var den genomförs (på arbetsplats, digitalt) eller vad den handlar om (en app, nya samarbeten, sociala mediekampanj) m.m.

er idé

nu är det dags för er som grupp att välja den lösning som ni vill jobba vidare med. Hur ni väljer är upp till gruppen - men ni kan t.ex. rösta genom att alla får 1-3 kryss som sätts på de förslag som en gillar bäst.

Tips från coachen!

Är det svårt att välja?

- Ni kanske har några lösningar/teman som liknar varandra - går de att slå ihop eller kombinera på något sätt?
- Ni kan välja att jobba vidare den idén som känns mest självklar, men ni kan också utmana er själva med att välja den som känns roligast, mest oväntad eller som ni tycker utmanar er mest.

utmaning- skola och utbildning

ex. Brief

Många tycker att det är svårt att veta vart man ska vända sig för att få hjälp att börja studera. Många upplever att det är mycket press att utbilda sig men också en press i själva utbildningen. Många känner också att deras funktionsnedsättningar står i vägen och upplever att de inte får tillräckligt med hjälp och stöd i detta.

Mobbning och utanförskap i skolan har återkommande tagits upp som ett stort problem. Skolan har för lite resurser för att ta tag i problemet. Leder till dålig självkänsla hos de utsatta.

“Mindre klasser och mer hjälp till de som behöver det gällande mobbning”

“Utbilda lärare om diagnoser, skapa förståelse, hylla olikheter och arbete för att öka empati”

“Ge undervisning i högstadiet/gymnasiet om olika hjälpinsatser som finns”

utmaning - utanförskap

Många uttrycker att de är ensamma och har få sociala kontakter. Många har önskat att det skulle finnas fler forum för att bryta social isolering.

Lösningsförslag:

”Bryta isolering INNAN det blir isolering – ”stödgrupper” för de som har erfarenhet av att stå utanför arbete och studier. T ex öppet hus, sociala medier/chattar.”

”Roliga teambuilding-aktiviteter och sociala sammanhang som stärker samhörigheten ex frågesport för politiker, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, psykiatri, kommunen, arbetsgivare.”

utmaning - politik och samhälle

Många är intresserade av att diskutera politiska, samhälleliga och demokratiska frågor. Det finns en frustration över systemets brister. Många vill bidra till att hitta grundorsaker och lösningar på gemensamma problem utifrån personliga erfarenheter. Bemötande lyfts genomgående fram som en viktig faktor. Att få bli hörd, sedd, trodd på, och få möjlighet att påverka. Många har uppskattat forumen för erfarenhetsutbyte, att få möta andra med liknande erfarenheter. Det är dock viktigt att få veta om medskicken gör någon skillnad och leder till konkreta resultat.

"Man kan sitta i jättemånga möten och säga bra saker men som inte kommer fram till de personer som bestämmer. Då är tiden bortkastad."

"Vi skulle kunna "liva" varandra. Byta plats mellan deltagare – professionella – politiker. Sätta sig in i varandras situation."

"Hur skulle man kunna göra ett påverkansarbete på det här temat?
- Bli ett föredöme."

utmaning - psykisk ohälsa

Många har erfarenheter av psykisk ohälsa. Det är också ofta kopplat till en känsla av ensamhet, att inte passa in och att inte räckta till. Många upplever att de inte fått rätt hjälp för att må bättre. Något som återkommande har kommit upp i samtalen är att många haft tankar på att avsluta sitt liv.

"Jag har också upplevt att det varit mer viktigt vad läkarna säger än vad jag säger om vad som händer i mitt liv, det är inget djupgående om hur jag mår eller vad jag vill göra."

Några lösningsförslag:

"Skapa granskande reportage för att nyansera bilden av de som lever med psykisk ohälsa och inte arbetar eller studerar."

"Ge utrymme för dessa röster och sätta press på politiker och ansvariga att ta ansvar."

utmaning - jobb och arbetsmarknad

Många tycker att det är svårt att veta vart man ska vända sig för att få hjälp att få jobb.

Stödet hos Arbetsförmedlingen skulle kunna utvecklas för att möta behoven bättre. Önskemålet är att kontakten ska leda till direkt kontakt med arbetsgivare och att praktik och arbetsmarknadsutbildningar i högre utsträckning ska leda till jobb.

Många har dålig erfarenhet av praktik där arbetsgivarna maxar praktiktiden och sedan inte ger möjlighet till anställning. Önskemålet är att arbetsgivare får incitament att anställa personer som är utanför arbetsmarknaden och att de i högre utsträckning ska veta vilka möjligheter som finns till anställningsstöd m.m.

Fler möjligheter till praktik önskas och möjlighet att få anställning om praktiken går bra. Större utbud och mer anpassade platser. Att offentlig verksamhet/kommuner tar emot för praktik/arbetsträning. Möjlighet att få testa på olika arbeten för att kunna se vad som passar.

Många har erfarenheter av diskriminering på grund av funktionsnedsättning (NPF lyfts särskilt fram här) eller hudfärg/etnicitet.

HÖJ DIN RÖST

EN MÖTESPLATS FÖR DELTAGARE I LUMENA OCH BESLUTSFATTARE

4 DECEMBER KL. 13:00-16:00 CITYKONFERENSEN,
MALMSKILLNADSGATAN 46, STOCKHOLM

SKOLA OCH
UTBILDNING

POLITIK OCH
SAMHÄLLE

PSYKISK
OHÄLSA

UTANFÖRSKAP

JOBB OCH
ARBETSMARKNAD

Vi bjuder in dig till “Höj din röst” – ett samskapande möte där deltagare, arbetsgivare, politiker, tjänstemän och andra nyckelpersoner möts i en gemensam workshop kring deltagarnas prioriterade teman.

Genom Höj din röst vill vi:

- Diskutera både vad vi kan påverka här och nu och hur vi tillsammans kan driva genom förändringar när systemen brister.
- Ge deltagare en möjlighet att få sina röster hörda i ett forum där de når rätt personer.
- Skapa dialog där beslutsfattare får nya perspektiv som kan göra deras arbete mer träffsäkert.

Vad får du med dig?

- En unik möjlighet till samskapande mellan deltagare och beslutsfattare för att bygga lösningar tillsammans.
- Nya insikter och berättelser direkt från deltagare som berör och engagerar.
- Konkreta idéer kring hur deltagarperspektiv kan stärka och utveckla ditt arbete.

LYSSNA TILL
DELTAGARNAS
BERÄTTELSE!

ANMÄLAN

AVSLUTSTALARE: AMANDA ROMARE, FÖRFATTARE
MED ERFARENHET AV ATT LEVA MED OCD

VÄLKOMMEN TILL LUMENAS SLUTKONFERENS

4 DECEMBER KL. 08:30-16:00

CITYKONFERENSEN, MALMSKILLNADSGATAN 46, STOCKHOLM

SKOLA OCH
UTBILDNING

POLITIK OCH
SAMHÄLLE

PSYKISK
OHÄLSA

UTANFÖRSKAP

JOBBS OCH
ARBETSMARKNAD

PROGRAM

Förmiddag 09.00-12.00

- Projektets följeforskare presenterar resultat
- Lumenas sju delprojekt delar med sig av hur de stöttat människor närmare arbete och studier

Eftermiddag 13.00-16.00

Workshop - Höj din röst!

Tjänstemän, nyckelpersoner, politiker och deltagare i Lumena möts kring teman som deltagarna prioriterat. Det blir en chans att dela erfarenheter, inspireras – och påverka vägen framåt!

Avslutstal av Amanda Romare

ARVODE PÅ 711
KR FÖRE SKATT
KAN BETALAS
UT OM MAN
DELTAR PÅ EM

VILL DU ANMÄLA DIG ELLER STÄLLA FRÅGOR?
MEJLA, RING ELLER SKICKA SMS TILL JOHANNA:

☎ 070 975 02 27

✉ JOHANNA.THAGEMARK@HUDDINGE.SE

MAN KAN ANTINGEN VARA MED HELA DAGEN ELLER OM MAN BARA VILL KOMMA PÅ EFTERMIDDAGEN.

OM MAN STANNAR HELA DAGEN BJUDER VI PÅ LUNCH. PÅ EFTERMIDDAGEN BJUDS DET PÅ FIKA.

AVSLUTSTALARE: AMANDA
ROMARE, FÖRFATTARE
MED EGEN ERFARENHET AV ATT
LEVA MED OCD

VÄLKOMMEN PÅ AVSLUTSTRÄFF!

27 APRIL KL. 16:00-18:30

USINE CONFERENCE, VÄSTGÖTAGATAN 2, SÖDERMALM, LOKAL CANNES

VI VILL GÄRNA TRÄFFA OCH TACKA ALLA ER SOM VARIT MED PÅ VÅRA TRÄFFAR I LUMENA CONECTOS ARBETE MED DELTAGARINKLUDERING!

KOM NÄR DU VILL OCH STANNA HUR LÄNGE DU VILL. VI ÄR PÅ PLATS MELLAN KL 16-18.30 OCH BJUDER PÅ WRAP, DRYCK OCH TILLTUGG

VAD HÄNDER?

INTE SÅ UPPSTYRT PROGRAM DEN HÄR GÅNGEN UTAN MÖJLIGHET ATT PRATA MED VARANDRA (OM MAN VILL). LUGN HÖRNA KOMMER OCKSÅ ATT FINNAS. MEN VI HAR NÅGRA PUNKTER:

- TACK FRÅN PROJEKTLEDAREN
- MÖJLIGHET ATT FÅ REFERENSBREV
- TIPSRUNDA ELLER QUIZ
- KANSKE NÅGOT MER HÖR GÄRNA AV ER MED FÖRSLAG

INGET
ARVODE DEN
HÄR GÅNGEN
MEN MAT
DRYCK OCH
TREVLT
SÄLLSKAP!

INGÅNG
VÄSTGÖTAGATAN 2

VILL DU ANMÄLA DIG ELLER STÄLLA FRÅGOR?
MEJLA, RING ELLER SKICKA SMS TILL JOHANNA:
✉ 070 975 02 27
JOHANNA.THAGEMARK@HUDDINGE.SE

HITTA HIT:

USINE CONFERENCE LIGGER I FASTIGHETEN FATBUREN.
FATBUREN LIGGER BAKOM TORGET PÅ MEDBORGARPLATSEN.

NÄRMASTE T-BANA: MEDBORGARPLATSEN 200 M

NÄRMASTE PENDELTÅGSSTATION: STOCKHOLM SÖDRA 400 M